

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów

„Materiały zaawansowane na rzecz wiodącej pozycji w przemyśle”

(COM(2024) 98 final)

(C/2024/6028)

Sprawozdawca: **Anastasis YIAPANIS**

Współsprawozdawca: **Gerardo Luís ARROYO HERRANZ**

Doradczynie i doradcy	Mihai IVAȘCU (z ramienia sprawozdawcy, Grupa III) Francisco FERNÁNDEZ MARTÍNEZ (z ramienia współsprawozdawcy, Kat. 1)
Wniosek o konsultację	Komisja Europejska, 27.3.2024
Podstawa prawna	Art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej
Sekcja odpowiedzialna	Komisja Konsultacyjna ds. Przemian w Przemysle
Data przyjęcia przez sekcję	6.6.2024
Data przyjęcia na sesji plenarnej	11.7.2024
Sesja plenarna nr	589
Wynik głosowania (za/przeciw/wstrzymało się)	172/0/3

1. Wnioski i zalecenia

1.1. EKES docenia komunikat Komisji jako pierwszy krok w kierunku zwiększenia zdolności UE w zakresie materiałów zaawansowanych, uważa jednak, że nie można go postrzegać jako strategii samej w sobie, ponieważ brakuje w nim wymiernych celów, terminów i konkretnych kluczowych wskaźników skuteczności działania (KPI). Budowa złożonego ekosystemu materiałów zaawansowanych wymaga kompleksowej strategii, znacznych funduszy, zachęt i, co ważniejsze, wsparcia politycznego na wysokim szczeblu.

1.2. Komitet z zadowoleniem przyjmuje pogłębiony dialog UE–Japonia ⁽¹⁾ w zakresie materiałów zaawansowanych oraz plan utworzenia platformy wymiany informacji na temat postępów w realizacji polityki i analizowania wspólnych możliwości badawczych. Uważa ponadto, że takie inicjatywy należy rozszerzyć na inne wiodące kraje, takie jak Korea Południowa i Stany Zjednoczone.

1.3. UE potrzebuje całościowego podejścia, aby zmniejszyć zużycie materiałów, promować obieg zamknięty i ułatwić przejście na zrównoważone modele biznesowe i zachowania konsumpcyjne. Należy wspierać dialog społeczny i obywatelski, aby ułatwić wymianę informacji, dzielenie się wiedzą i innowacje w kierunku zwiększenia wydajności i zrównoważonego rozwoju.

1.4. Niezbędna jest ścisła współpraca między ekspertami, począwszy od koncepcji produktu, a skończywszy na jego recyklingu po zakończeniu użytkowania. EKES uważa, że niezwykle istotne są: (a) wspieranie konkurencyjności w zakresie badań, rozwoju i innowacji poprzez zaangażowanie podmiotów przemysłowych, władz publicznych, partnerów społecznych i środowisk akademickich oraz (b) utworzenie zintegrowanej transgranicznej sieci infrastruktury badawczej połączonej za pomocą technologii blockchain i dostępnej za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego.

⁽¹⁾ UE i Japonia rozpoczynają pogłębiony dialog na temat materiałów zaawansowanych.

1.5. Włączenie technologii cyfrowych i innowacji do procesów opracowywania materiałów, przy jednoczesnym ustanowieniu jednolitych ram pomiaru zrównoważonego charakteru nowych materiałów ma kluczowe znaczenie dla pełnego wykorzystania możliwości materiałów zaawansowanych. EKES popiera wprowadzenie cyfrowych paszportów produktów, obejmujących standardy informacyjne i szczegółowe informacje, od produkcji po recykling, jednak przestrzega przed dodatkową biurokracją i zwiększeniem kosztów dla przedsiębiorstw lub konsumentów.

1.6. Komitet zwraca uwagę, że przełożenie innowacji laboratoryjnych na produkty opłacalne z komercyjnego punktu widzenia jest wyzwaniem dla UE. Podkreśla potrzebę wprowadzenia dodatkowych środków i zachęt na końcowych etapach komercjalizacji produktów. Wzywa także do przyspieszenia procedur wydawania pozwoleń dla zakładów produkujących zaawansowane materiały.

1.7. UE powinna wzmocnić zdolności krajowe za pomocą środków z dziedziny polityki przemysłowej i usunąć bariery dla wydobywania, rafinacji i przetwarzania kluczowych surowców strategicznych. Dywersyfikacja źródeł surowców krytycznych poprzez zawieranie długoterminowych umów z mniejszymi krajami ma kluczowe znaczenie dla złagodzenia potencjalnych zakłóceń w dostawach ze strony głównych dostawców, takich jak Chiny.

1.8. Komitet podkreśla znaczenie zaspokojenia zarówno obecnego, jak i przyszłego zapotrzebowania na umiejętności, zwłaszcza w świetle rewolucji cyfrowej i technologicznej. Wiąże się to z wdrażaniem programów podnoszenia i zmiany kwalifikacji obecnych pracowników, a także inicjatyw w zakresie kształcenia i szkolenia zawodowego w sektorach materiałów i produkcji. Ponadto, aby przyciągnąć talenty do kariery w dziedzinach STEM (nauki przyrodnicze, technologia, inżynieria i matematyka) oraz wskazywać możliwości zatrudnienia w oparciu o dokładne informacje o rynku pracy, niezbędne jest skuteczne poradnictwo zawodowe.

1.9. Proponowany przydział 250 mln EUR na lata 2025–2027 w ramach współprogramowanego partnerstwa „Horyzont Europa” nie przyczyni się do znacznego postępu w zakresie kluczowych materiałów zaawansowanych, a zatem nie spełni ambicji UE. EKES apeluje o konkretne wsparcie dla udziału MŚP oraz o zachęty do ich zaangażowania w przyszłe partnerstwa.

1.10. Zachęty podatkowe mogą pobudzić inwestycje, innowacje i produkcję materiałów zaawansowanych, a w efekcie poprawić wzrost gospodarczy i postęp technologiczny, jednak niezbędne jest uważne monitorowanie, aby zapobiec zakłóceniom rynku lub niezamierzonym reperkusjom. Ponadto kluczowe znaczenie dla wspierania innowacji i współpracy ma uproszczenie procesów biurokratycznych, które umożliwi innowacyjnym przedsiębiorstwom skoncentrowanie się na ich głównych celach.

1.11. EKES odnotowuje nasilenie się globalnej rywalizacji o dostęp do zasobów i obawia się, że postęp technologiczny może prowadzić do konfliktów gospodarczych, wzrostu cen i bardziej złożonego krajobrazu politycznego. Zaleca ustanowienie przejrzystych kryteriów i wskaźników zrównoważonego rozwoju dla procesów produkcji materiałów zaawansowanych oraz wprowadzenie obowiązkowej warunkowości społecznej dla podmiotów ubiegających się o środki unijne, korzystających z zachęt i uczestniczących w zamówieniach publicznych.

1.12. Aby wspierać sprawiedliwe i konkurencyjne otoczenie dla przemysłu w Unii Europejskiej oraz eliminować nieuczciwe praktyki handlowe, nadwyżkę mocy produkcyjnych i dotacje z krajów trzecich, a jednocześnie sprzyjać realizowanym reformom WTO, konieczne jest podejście oparte na łańcuchu wartości. EKES z zadowoleniem przyjmuje przyszłe utworzenie Rady UE ds. Technologii i domaga się włączenia EKES-u w jej działania.

1.13. Komitet proponuje włączenie opieki zdrowotnej jako dodatkowego wstępnego obszaru strategicznego, ponieważ stanowi ona jedną z największych gałęzi przemysłu w Europie, charakteryzującą się dużą intensywnością emisji. Zarazem zaawansowane materiały związane z opieką zdrowotną często krzyżują się z sektorami takimi jak elektronika i energia.

1.14. Aby móc konkurować na arenie międzynarodowej z firmami z innych regionów, które otrzymują znaczne wsparcie rządowe, Komitet uważa, że trzeba wzmocnić produkcję europejską, usprawnić dostęp do rynku i poprawić jego nadzór w celu weryfikacji zgodności importowanych towarów, w tym zawartości materiałów z recyklingu.

2. Wprowadzenie i uwagi ogólne

2.1. Pandemia COVID-19 i inwazja Rosji na Ukrainę uwydatniły fundamentalne słabe punkty w globalnych łańcuchach dostaw, a także znaczną zależność UE od krajów trzecich w zakresie określonych surowców.

2.2. Choć surowce krytyczne zazwyczaj stanowią niewielką część ogólnego bilansu materiałowego produktu, analiza ich obecnych trajektorii podaży i popytu sugeruje, że ich dostępność nie zaspokoi zapotrzebowania na nie. EKES uważa, że wskazane jest szybkie rozszerzenie źródeł dostaw poprzez zawarcie długoterminowych umów z mniejszymi krajami, aby złagodzić zakłócenia ze strony głównych dostawców surowców krytycznych, takich jak Chiny.

2.3. We wstępnej części komunikatu Komisji Europejskiej stwierdza się: „W niniejszym komunikacie Komisja przedstawia europejską strategię mającą na celu zapewnienie wiodącej pozycji w przemyśle w zakresie materiałów zaawansowanych”. Nie można tego jednak uważać za strategię samą w sobie – komunikat służy raczej jako punkt wyjścia do dyskusji na temat strategii UE w zakresie materiałów zaawansowanych. Ponadto w komunikacie nie określono żadnych wymiernych celów, nie podano terminów osiągnięcia tych celów ani konkretnych wskaźników KPI.

2.4. EKES z zadowoleniem przyjmuje niedawno ogłoszony pogłębiony dialog UE–Japonia w zakresie materiałów zaawansowanych oraz zamiar utworzenia platformy wymiany informacji na temat postępów w zakresie polityki i badania możliwości wspólnych badań nad materiałami zaawansowanymi. Biorąc pod uwagę globalne znaczenie zaawansowanych materiałów i inwestycji w ten obszar, warto rozszerzyć tę inicjatywę o inne kraje, takie jak Korea Południowa i USA.

2.5. Utrzymanie otwartej strategicznej autonomii Unii oraz zapewnienie solidnych i konkurencyjnych podstaw produkcji w dużej mierze zależy od zabezpieczenia dostępu do finansowania zarówno publicznego, jak i prywatnego. Ukończenie unii rynków kapitałowych i unii bankowej poprawi dostęp do finansowania.

3. **Badania i innowacje w dziedzinie materiałów zaawansowanych w Europie**

3.1. Promowanie badań nad materiałami zaawansowanymi i innowacji w tej dziedzinie wymaga wszechstronnego uwzględnienia bezpieczeństwa i zrównoważoności w całym cyklu życia produktu, a także edukowania wszystkich zainteresowanych stron na temat wpływu substancji i materiałów na ludzi, środowisko i zrównoważony rozwój. Aby zmniejszyć zużycie materiałów i ułatwić przejście na zrównoważone modele biznesowe oraz zmiany zachowań konsumenckich, konieczne jest podejście całościowe. Dla wymiany informacji i wiedzy oraz ukierunkowania innowacji na większą efektywność i zrównoważony rozwój niezwykle istotny jest dialog społeczny i obywatelski na szczeblu sektorowym, regionalnym, krajowym i europejskim.

3.2. Pogłębienie współpracy sprzyjającej włączeniu społecznemu w całym łańcuchu wartości ma zasadnicze znaczenie dla rozwiązania problemu fragmentacji europejskiego środowiska badań, rozwoju i innowacji oraz rosnącej złożoności związanej z opracowywaniem nowych materiałów i procesów. Niezbędna jest ścisła współpraca ekspertów. UE powinna stworzyć zintegrowaną sieć transgranicznej infrastruktury badawczej, połączonej za pomocą technologii blockchain, dostępnej za pośrednictwem pojedynczego punktu kontaktowego dla wszystkich zainteresowanych stron i włączającej MŚP w opracowywanie i testowanie nowych materiałów.

3.3. Aby w pełni wykorzystać potencjał materiałów zaawansowanych, konieczne jest włączenie innowacji cyfrowych do procesów opracowywania materiałów oraz ustanowienie jednolitych ram pomiaru, określania ilościowego i analizy porównawczej w zakresie zrównoważonego charakteru nowych materiałów. Należy położyć nacisk na technologie cyfrowe, takie jak sztuczna inteligencja, obliczenia wielkiej skali i zarządzanie dużymi zbiorami danych, oraz na ich wpływ na przyszłe wyniki badań i rozwoju.

3.4. EKES uważa, że należy zwrócić większą uwagę na przyjęcie technologii zarządzania danymi opartej na łańcuchu bloków, w tym inteligentnych systemów wykrywania, służących do gromadzenia i interpretowania dużych ilości dostępnych danych, aby zapewnić dostęp i weryfikację w czasie rzeczywistym przez różne zainteresowane strony zaangażowane w projekty badawczo-rozwojowe.

3.5. Należy opracować cyfrowe paszporty produktów, uwzględniające odpowiednie standardy informacyjne i szczegółowe dane wraz z informacjami o obecnych w nich cennych substancjach. Takie paszporty mogą zwiększyć przejrzystość przetwarzania odpadów z materiałów zaawansowanych, ale nie powinny stwarzać nowych obciążeń administracyjnych ani dodatkowych kosztów dla przedsiębiorstw lub konsumentów.

3.6. Podejmując wysiłki badawczo-rozwojowe należy na pierwszym miejscu stawiać zrównoważony charakter i wydajność, odpowiednio dostosowując zachęty, a zarazem nie wykorzystywać surowców w dużych ilościach ani surowców wydobywanych w sposób niezrównoważony. EKES opowiada się za jasnymi kryteriami i wskaźnikami zrównoważonego rozwoju, aby zapewnić przejrzystość procesów produkcji materiałów zaawansowanych. Zarazem – aby móc antycypować i ograniczać związane z tym ryzyko – postuluje stosowanie zasady ostrożności.

4. **Szybka ścieżka od laboratorium do fabryki**

4.1. Europa od dawna przoduje w rozwijaniu materiałów zaawansowanych. Nadal istotnym wyzwaniem pozostaje jednak skuteczne przełożenie innowacji laboratoryjnych na produkty rentowne z handlowego punktu widzenia. EKES uważa, że na końcowych etapach wprowadzania nowych produktów na rynek potrzebne są większe środki i zachęty, i podkreśla, że działania polityczne bez silnej bazy przemysłowej nie przyniosą oczekiwanych rezultatów.

4.2. UE musi zwiększyć swój potencjał wewnętrzny za pomocą środków polityki przemysłowej oraz wyeliminować przeszkody w wydobywaniu, rafinacji i przetwarzaniu surowców strategicznych o zasadniczym znaczeniu. Ponadto odnośnie do projektowania materiałów zaawansowanych Unia powinna opowiadać się za zrównoważonym i odpowiedzialnym pozyskiwaniem takich surowców, które nie są surowcami podstawowymi ani kopalnymi. Unia powinna importować materiały surowcowe wyłącznie z krajów o wysokich standardach środowiskowych i społecznych.

4.3. Za konkluzjami Rady z 2020 r. EKES zauważa, że piaskownice regulacyjne oferują przedsiębiorstwom, zwłaszcza małym i średnim, mikroprzedsiębiorstwom i firmom typu start-up cenne możliwości uczenia się. Dlatego opowiada się za tworzeniem piaskownic we wszystkich gałęziach przemysłu, ponieważ sprzyjają one eksperymentom i innowacjom, niwelując koszty przestrzegania przepisów na wczesnym etapie lub ograniczenia regulacyjne.

4.4. Aby zagwarantować powszechną akceptację społeczną i szybkie wdrażanie zaawansowanych technologii, należy zwiększyć zrozumienie i świadomość społeczną na temat technologii wspomagających, biorąc pod uwagę kwestie etyczne i środowiskowe w sposób proaktywny. Co więcej, inwestowanie w praktyki i technologie konserwacji zwiększa możliwości w zakresie innowacji, badań i produkcji w dziedzinie materiałów zaawansowanych, wspierając niezawodność, wydajność, jakość, bezpieczeństwo i wydajność.

4.5. Utrzymuje się niedobór wykwalifikowanych pracowników zajmujących się materiałami zaawansowanymi i oczekuje się, że będzie się pogłębiał z powodu przechodzenia na emeryturę i zmian demograficznych. Wysoko wykwalifikowane talenty i możliwości edukacyjne są niezbędne do dwójakiej transformacji w wyspecjalizowanych i wymagających intensywnych badań łańcuchach dostaw, a także do przejścia na gospodarkę niskoemisyjną oraz do działań w obszarze badań, rozwoju i innowacji mających na celu ograniczenie zużycia materiałów i ich substytucję. Komitet podkreśla potrzebę nie tylko zajęcia się bieżącym zapotrzebowaniem na umiejętności, ale także przewidywania przyszłych potrzeb w tym zakresie.

4.6. Komisja Europejska i państwa członkowskie muszą przeprowadzić odpowiednie kampanie informacyjne, aby przyciągnąć siłę roboczą, w szczególności młodzież i kobiety, do edukacji STEM. Potrzebne jest też skuteczne poradnictwo zawodowe, aby zwiększyć zainteresowanie ludzi sektorem STEM i pracą w nim, a także by wskazać im możliwości zatrudnienia. Decydenci na szczeblu unijnym i krajowym powinni także inwestować w kampanie podnoszące świadomość na temat znaczenia uczenia się przez całe życie.

4.7. Dla wzmocnienia europejskiej autonomii strategicznej konieczne trzeba zwiększyć atrakcyjność i dostępność zatrudnienia w projektach związanych z materiałami zaawansowanymi. Obejmuje to przyciąganie utalentowanych i wysoko wykwalifikowanych pracowników, którzy we współpracy z wyspecjalizowanymi uniwersytetami i przy niezbędnym wsparciu finansowym będą promować przywództwo oraz stymulować badania i rozwój w strategicznych sektorach. EKES podkreśla potrzebę programów podnoszenia i zmiany kwalifikacji obecnych pracowników, a także programów kształcenia i szkolenia zawodowego w sektorach materiałowym i produkcyjnym. Ponadto przedsiębiorstwa, zwłaszcza MŚP, powinny otrzymać wsparcie na rozwijanie właściwych umiejętności.

5. Zwiększenie inwestycji kapitałowych i dostępu do finansowania

5.1. Komisja Europejska w latach 2025–2027 planuje przeznaczyć 250 mln EUR na pozyskanie co najmniej równoważnej kwoty od przemysłu w ramach współprogramowanego partnerstwa w ramach programu „Horyzont Europa”. EKES docenia tę inicjatywę, uważa jednak, że kwota ta jest niewystarczająca, aby znacznie przyspieszyć opracowywanie materiałów zaawansowanych niezbędnych dla wiodącej pozycji UE w przemyśle w dziedzinie transformacji ekologicznej i cyfrowej. Obecnie przydział środków finansowych nie spełnia ambicji UE.

5.2. EKES wzywa do natychmiastowego opracowania krajowych i unijnych strategii politycznych w celu wzmocnienia ekosystemu start-upów w dziedzinie zaawansowanych materiałów we wszystkich państwach członkowskich, w tym działań zapewniających niezwykle potrzebne finansowanie. Ponadto wszystkie państwa członkowskie UE muszą zapewnić znaczny postęp w realizacji celu strategii lizbońskiej (wydatki na badania i rozwój na poziomie 3 % PKB). Jest to szczególnie istotne, biorąc pod uwagę, że w 2022 r. wydatki UE na badania i rozwój w relacji do PKB wyniosły 2,24 % w porównaniu do 3,34 % w Japonii, 3,46 % w USA i prawie 5 % PKB w Korei Południowej (?).

5.3. Instytucje finansujące muszą posiadać wiedzę techniczną niezbędną do oceny wniosków o finansowanie innowacji w dziedzinie materiałów, zapewniając szybkie uwzględnienie aspektów bezpieczeństwa i zrównoważonego rozwoju. Inwestycje publiczne powinny być ukierunkowane na niezbędne inwestycje infrastrukturalne i powinny wspierać badania i rozwój oraz zwiększanie skali przełomowych technologii. Komitet wzywa do utworzenia europejskiego funduszu suwerenności, aby wspierać politykę przemysłową „Made in Europe”, oraz do zbadania wszelkich możliwych narzędzi finansowania tej polityki.

5.4. Zachęty podatkowe (takie jak ulgi podatkowe na badania i rozwój, zwolnienia podatkowe, ulgi szkoleniowe itp.) mogą pomóc w pobudzeniu inwestycji, innowacji i produkcji w branży materiałów zaawansowanych, napędzając wzrost gospodarczy i postęp technologiczny. Należy je uważnie monitorować, aby mieć pewność, że nie zakłócają one rynku ani nie powodują niezamierzonych konsekwencji.

5.5. Europejskie programy finansowania rozwoju innowacyjnych materiałów wiążą się z nadmierną biurokracją, wymagającą dodatkowego personelu do składania wniosków i raportowania, co utrudnia udział w projektach. Dlatego usprawnienie procedur biurokratycznych jest kluczowe dla poprawy innowacyjności i współpracy, gdyż pozwoli innowacyjnym firmom skupić się na ich głównych celach.

(?) Wydatki na badania i rozwój – objaśnienie statystyk.

6. Wspieranie produkcji i wykorzystania materiałów zaawansowanych

6.1. Według szacunków OECD globalne zużycie zasobów ma wzrosnąć o około 40 % do 2040 r. i o prawie 90 % do 2060 r. ⁽³⁾, przy czym wszystkie kraje będą konkurować o te same zasoby surowców. Biorąc pod uwagę, że znaczna część podstawowych surowców potrzebnych europejskiemu przemysłowi pochodzi spoza Europy, będziemy musieli mierzyć się z rosnącą globalną konkurencją o dostęp do tych zasobów. Niepokojące jest ponadto, że obecnie Chiny uzyskały pozycję dominującą, jeśli chodzi o własność kopalni w państwach trzecich ⁽⁴⁾, co coraz bardziej utrudnia UE wejście na rynki. W obliczu przewidywanego drastycznego wzrostu zapotrzebowania na zasoby EKES obawia się, że postęp technologiczny doprowadzi do konfliktów gospodarczych, wzrostu cen i większego skomplikowania sytuacji politycznej.

6.2. Komitet uważa, że UE, aby propagować towary wytwarzane z komponentów pochodzących z UE, musi promować europejski wkład w produkty globalnego łańcucha wartości, wprowadzając obowiązkową warunkowość społeczną dla podmiotów ubiegających się o środki unijne, korzystających z zachęt i uczestniczących z zamówieniami publicznymi. EKES popiera pomysł utworzenia Akademii Materiałów Zaawansowanych, której zadaniem byłoby przeanalizowanie obecnej sytuacji na rynku i konkurencyjności, a także przyszłych wyzwań.

6.3. EKES opowiada się za podejściem opartym na łańcuchu wartości na szczeblu europejskim, krajowym i regionalnym. Celem Unii powinno być wspieranie sprawiedliwego i konkurencyjnego otoczenia dla jej przemysłu poprzez przeciwdziałanie nieuczciwym praktykom handlowym, nadwyżce mocy produkcyjnych i nieuczciwym dotacjom z państw trzecich, przy jednoczesnej kontynuacji reform WTO.

6.4. Analiza danych odgrywa znaczącą rolę w działaniach decydentów i władz. Wymaga to kompleksowej bazy danych, przestrzegania zasad FAIR ⁽⁵⁾ oraz zaawansowanego monitorowania w celu zidentyfikowania bieżących luk w wiedzy. Elementy te powinny być dostępne dla wszystkich zainteresowanych stron w UE.

6.5. Aby stworzyć efektywny ekosystem materiałów zaawansowanych, jak proponuje Komisja Europejska, konieczne jest zaangażowanie podmiotów z całego łańcucha wartości (badania i rozwój, produkcja, recykling, odpady, aspekty cyfrowe, budowa maszyn itp.), a także z dziedziny edukacji i szkoleń. Budowa tak złożonego ekosystemu wymaga zarówno kompleksowej strategii dotyczącej materiałów zaawansowanych z konkretnymi celami i terminami, jak i znacznego finansowania i zachęt oraz, co ważniejsze, wsparcia politycznego na wysokim szczeblu.

7. Ogólne ramy zarządzania

7.1. Wszystkie państwa członkowskie muszą współpracować, aby przyspieszyć opracowywanie materiałów, wykorzystując wspólne atuty Europy dla osiągnięcia wzajemnych korzyści. Aby zaradzić istniejącemu rozdrobnieniu w europejskim krajobrazie produkcyjnym w obszarze badań, rozwoju i innowacji oraz rosnącej złożoności opracowywania nowych materiałów i procesów, potrzeba nowatorskich, włączających modeli współpracy w całym łańcuchu wartości. EKES z zadowoleniem przyjmuje przyszłe utworzenie Rady UE ds. Technologii z myślą o materiałach zaawansowanych i chce uczestniczyć w jej działaniach.

7.2. Po konsultacjach z państwami członkowskimi Komisja Europejska zaleca cztery priorytety w zakresie badań naukowych i innowacji (energia, mobilność, budownictwo i elektronika) jako wstępne priorytety strategiczne dla wspólnych wysiłków w dziedzinie materiałów zaawansowanych. EKES proponuje dodanie opieki zdrowotnej jako kolejnego obszaru strategicznego, ponieważ jest to jedna z największych gałęzi przemysłu w Europie i charakteryzuje się dużą intensywnością emisji. Co więcej, rozwijanie zaawansowanych materiałów dla opieki zdrowotnej często pokrywa się z potrzebami innych sektorów, takich jak elektronika i energia.

7.3. Komitet wzywa Komisję Europejską i państwa członkowskie do opracowania i wdrożenia systemów wczesnego ostrzegania służących identyfikacji materiałów i zastosowań budzących obawy w materiałach zaawansowanych. Chodzi przy tym także o rozwijanie zdolności monitorowania i narzędzi oceny ryzyka dla strategicznych łańcuchów dostaw. Komitet podkreśla również znaczenie ograniczenia biurokracji na wszystkich szczeblach przy jednoczesnym zachowaniu przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP) oraz przyspieszenia procedur wydawania pozwoleń na budowę zakładów.

⁽³⁾ OECD, Global Material Resources Outlook to 2060: Economic Drivers and Environmental Consequences.

⁽⁴⁾ Na przykład w Kongo 70 % kopalni kobaltu należy do Chin.

⁽⁵⁾ Możliwość znalezienia, dostępność, interoperacyjność i możliwość ponownego wykorzystania danych (Findability, Accessibility, Interoperability and Reusability of data).

7.4. Podobnie jak w przypadku innych sektorów przemysłu, europejskie przedsiębiorstwa z branży materiałów zaawansowanych napotykają na ostrą globalną konkurencję, gdzie firmy z innych regionów świata otrzymują znaczne wsparcie od swych rządów. Dla utrzymania konkurencyjności UE na arenie światowej trzeba wzmocnić europejską produkcję, ułatwić dostęp do rynku i poprawić nadzór rynku pod kątem zgodności importowanych towarów z przepisami, m.in. pod względem zawartości materiałów z recyklingu.

7.5. EKES zwraca uwagę na znaczenie ochrony praw własności intelektualnej dla przedsiębiorstw, które chcą sprzedawać swoje produkty na rynkach międzynarodowych, i wzywa do podjęcia przez Europę wysiłków na rzecz harmonizacji prawodawstwa w dyskusjach na forum OECD i w porozumieniach dwustronnych.

7.6. Wiele nowych materiałów jest tworzonych przez MŚP, które często napotykają wyzwania, począwszy od niepowodzeń w zakresie innowacji technologicznych, a skończywszy na trudnościach w szybkim pozyskaniu wystarczającego kapitału w celu zwiększenia skali innowacji i wejścia na rynek. EKES apeluje o konkretne wsparcie udziału MŚP w przyszłych partnerstwach oraz o zachęty do ich angażowania.

Bruksela, dnia 11 lipca 2024 r

Oliver RÖPKE
Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
